

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Crèdits	1,8 de presencials (45 hores) 4,2 de no presencials (105 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 20, 2S (Campus Extens)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Gerardo Fulgencio De la Vega	20:00	21:00	Dilluns	30/01/2017	22/05/2017	AB 06 Edifici
Alemparte						Ramon Llull

gerardo.delavega@uib.es

Contextualització

L'assignatura de Teoria i Models de Treball Social de Grup és una assignatura obligatòria emmarcada dins la matèria Mètodes, Models i Tècniques de Treball Social. Es tracta d'una de les assignatures centrals del perfil i té una orientació teòrica i pràctica important. El conjunt del contingut sobre Teoria, models, mètodes i tècniques de Treball Social de Grup es repartirà en dues assignatures, una d'elles a segon curs i a la qual dediquem aquesta guia docent (Teoria i Models de Treball Social de Grup); l'altre, es desenvoluparà a tercer curs i tractarà sobre Processos i Tècniques per a la intervenció en el Treball Social de Grup.

L'assignatura de Teoria i Models de Treball Social de Grup té els següents objectius:

1. L'adquisició de coneixements epistemològics i teòrics per a la comprensió de les estructures grupals i el seu món relacional: el grup com objecte d'intervenció.
2. Introduir als estudiants en l'anàlisi de les relacions microsocials del grup des del paradigma de la complexitat.
3. Clarificar els marcs de referència teòrics des dels quals pot operar el Treball Social de Grup.
4. Introduir als estudiants en la lògica de les relacions d'ajuda, la seva naturalesa i les seves dificultats, a l'àmbit del marc grupal.
5. Introduir al coneixement i incorporació d'un model d'intervenció grupal.

Des d'una perspectiva pràctica, el curs pretén entrenar a l'estudiant en el desenvolupament de les habilitats bàsiques de lectura, relació i dinàmica grupal. Les competències i habilitats per a la conducció de grups des de la perspectiva de la intervenció professional es duran a terme al segon nivell.

Requisits

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Recomanables

No hi ha requisits formals previs. No obstant això, els continguts pràctics d'aquesta assignatura són clarament experimentals i vivencials. Això significa que els estudiants han d'assumir part de la responsabilitat en l'adequada experimentació de la pràctica. No és possible acudir a la pràctica exclusivament amb la intenció de ser un observador; més aviat tot el contrari: la participació, la col·laboració i el compromís són condicions imprescindibles per aconseguir les competències assenyalades en aquesta assignatura.

Competències

L'assignatura és molt concreta en relació a les competències que planteja: per una banda, mitjançant l'experimentació, que els estudiants siguin capaços d'estar i participar en un grup, conèixer i viure que és el que passa dins d'un grup a les seves diverses etapes i saber que és el que els passa a ells com a persones. Per altra banda, tenir tots els instruments i les habilitats per a crear un grup de treball social.

Específiques

- * CE3. Capacitat d'interactuar amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats aplicant els mètodes, models, estratègies i tècniques de treball social..
- * CE6. Capacitat per crear i recolzar xarxes socials com a objecte i mitjà d'intervenció en els nivells individual, familiar, grupal i comunitari..

Genèriques

- * CG5. Capacitat d'establir relacions professionals, identificant necessitats, problemes, dificultats i conflictes, amb l'objectiu d'identificar la forma més adient d'intervenció..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1: ELS FONAMENTS HISTÒRICS. ELS FONAMENTS HISTÒRICS I CONCEPTUALS DEL TREBALL SOCIAL DE GRUP

El context històric de formació L'etapa d'experimentació: la dimensió comunitària i l'ajuda mútua L'etapa de creació: la dimensió soci-terapèutica L'etapa de consolidació: la dimensió col·lectiva i individual en el Treball Social de Grup

Tema 2. EL GRUP: ESTRUCTURA I DINÀMICA. EL GRUP COM NIVELL D'INTERVENCIÓ: ESTRUCTURA I DINÀMICA

El grup com sistema social estructurat. Elements definitoris del grup: voluntarietat, objectius, comunicació, cohesió i regles . Estructura del grup: xarxa espacial, relacions, rols, status, comunicacions, valors i normes. Autoritat, poder i control grupal. Lideratge grupal: teories i tipus.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Vida afectiva i evolutiva del grup.

Tema 3. EL TREBALL SOCIAL DE GRUP. NATURALESA DEL TREBALL SOCIAL DE GRUP
Fites i objectius generals del Treball Social de Grup.

Tipus de grups i objectius típics

Models d'Intervenció: soci-educatius, soci-terapèutics i d'ajuda mutua.

Rols típics del Treballador Social.

El canvi mitjançant el treball de grup: hipòtesis explicatives

Tema 4. MARCS TEÒRICS. MARCS TEÒRICS PER AL TREBALL SOCIAL DE GRUP
Breu descripció del marcs teòrics fonamentals.

La Psicoanàlisi.

El Psicodrama de Jacob L. Moreno.

Centrat en el Client de C. Rogers.

La Gestalt de F. Perls.

El Model Conductual.

El model Racional-Emotiu d'Ellis i la Teràpia de la Realitat de W. Glasser .

Tema 5. PLANIFICAR UN GRUP DE TREBALL SOCIAL. PLANIFICACIÓ DEL GRUP CENTRAT EN EL CLIENT

Determinar una estructura bàsica. Formular objectius específics. Determinar l'escenari i la mida del grup. Determinar l'ús d'un co-dinamitzador.

La creació del grup. Selecció de clients: criteris d'inclusió. Compatibilitats entre membres. Normes grupals. Preparació pre-grupal. Contractes individual i de grup.

Metodologia docent

Les activitats presencials consistiran en classes teòriques (grup gran) i classes pràctiques (grup mitjà). En les primeres s'utilitzarà com mètode d'ensenyament la lliçó magistral, en la qual s'exposaran de manera participativa els conceptes fonamentals de cada tema. En les segones, els mètodes d'ensenyament utilitzats seran l'aprenentatge basat en l'observació, la resolució de problemes i l'aprenentatge cooperatiu.

Amb tot això, els alumnes aniran desenvolupant un treball en grup de documentació, investigació i anàlisi, centrat en els continguts del tema 4 de l'assignatura.

Al principi del curs i a través de Campus Extens, s'informarà als alumnes de les lectures obligatòries que acompanyen els temes de l'assignatura i de les característiques del treball en grup que realitzaran.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposició del continguts del temari	Grup gran (G)	Per mitjà de les exposicions de continguts fetes pel professor i de la discussió de les lectures fetes pels alumnes, es pretén que	27

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			l'alumne analitzi i compregui els continguts bàsics de cada tema.	
Classes pràctiques	Pràctiques experimentals	Grup mitjà (M)	Els crèdits pràctics tindran un caràcter vivencial i experimental, treballant sobre material i temes aportats pels docents i pels propis alumnes. La dinàmica grupal permetrà el desenvolupament de jocs, exercicis, dramatitzacions i tècniques d'intervenció, així com de la capacitat d'observació.	15
Avaluació	Examen	Grup gran (G)	Per avaluar l'adquisició de les competències relacionades amb l'assignatura, es realitzarà un examen tipus test.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Autoavaluació	Registre guiat de cada una de les sessions pràctiques.	45
Estudi i treball autònom en grup	Treball	Redacció d'un treball en grup sobre dos dels marcs teòrics del Treball Social de Grup.	25
Estudi i treball autònom individual o en grup	Preparació de lectures i temes per l'avaluació	A través de les explicacions del professor i de l'anàlisi i estudi de les lectures, l'alumne haurà de fer una assimilació comprensiva dels continguts de l'assignatura.	35

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Pràctiques experimentals

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Els crèdits pràctics tindran un caràcter vivencial i experimental, treballant sobre material i temes aportats pels docents i pels propis alumnes. La dinàmica grupal permetrà el desenvolupament de jocs, exercicis, dramatitzacions i tècniques d'intervenció, així com de la capacitat d'observació.
Criteris d'avaluació	A principi de curs l'estudiant haurà de signar un acord escrit d'assistència i participació en el grup experimental, autoavaluació i supervisió de la seva participació i els registres analitzats de les activitats efectuades a les sessions de pràctica. L'estudiant, haurà d'assistir, com a mínim, al 85% de l'experimentació pràctica.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Per avaluar l'adquisició de les competències relacionades amb l'assignatura, es realitzarà un examen tipus test.
Criteris d'avaluació	Els criteris d'avaluació seran el grau de coneixement de la matèria, la claredat i la precisió en l'exposició dels continguts. L'examen es realitzarà en la data assenyalada en el període d'avaluació complementària i serà recuperable en el període d'avaluació extraordinària.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Autoavaluació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Registre guiat de cada una de les sessions pràctiques.
Criteris d'avaluació	Els criteris d'avaluació seran la claredat, la capacitat de síntesi i la precisió en l'exposició del desenvolupament de la pràctica realitzada, així com la capacitat d'anàlisi i reflexió relacionant l'experiència viscuda amb els continguts teòrics de l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Treball

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Redacció d'un treball en grup sobre dos dels marcs teòrics del Treball Social de Grup.
Criteris d'avaluació	Es valoraran tant els coneixements i continguts reflectits com la presentació i cura del treball, bibliografia presentada i l'adequació al tema seleccionat.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Brown, A. (1988). *Treball de Grup*. Barcelona, Frontissa.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

Ceverino Domínguez, A.(2014). *Salud mental y terapia grupal*. Madrid, Editorial Grupo 5

Corey, G. (1995). *Teoría y práctica de la Terapia Grupal*. Bilbao, Desclée de Brouwer.

Irazábal Martín, E.(2014).*Situaciones grupales difíciles en salud mental*. Madrid, Editorial Grupo 5.

Irazábal Martín, E y Hernández Monsalve, M. (2013). *Experiencias terapéuticas grupales*. Madrid, Editorial Grupo 5.

López Barberá, E. y Población Knappe,P. (1997). *La escultura y otras técnicas psicodramáticas aplicadas a la psicoterapia*. Barcelona, Paidós .

Ramírez, J. (1997). *Psicodrama, Teoría y Práctica*. Bilbao, Desclée de Brouwer.

Bilbao. Shaw, M. (1980). *Dinámica de Grupo*. Barcelona, Herder.

Vinter,R. (1969). *Principios para la práctica del Servicio Social de Grupo*. Buenos Aires, Humanitas.

Yalom,I, y Vinogradof,S. (1996). *Guía breve de psicoterapia de grupo*. Barcelona, Paidós.

Zastrow,C. (2008). *Trabajo Social con Grupos*. Madrid, Paraninfo.

Bibliografia complementària

Anzieu, D (1997). *La dinámica de los grupos pequeños*. Biblioteca Nueva, Madrid.

Ayuntamiento de Madrid. Área de servicios Sociales. (1995). *Trabajo Social con grupos. Teoría y práctica en los Servicios Sociales Municipales*. Madrid.

Aznar et alt. (1995) " Un año de grupo de autoayuda con familiares de enfermos mentales en Zaragoza ". Trabajo Social v Salud, 20. Marzo 1995. Pág. 291-296

Barriga, S. (1982) . *Psicología de Grupo y Cambio Social*. Hora, Barcelona.

Barron, A. (1996). *Apoyo social. Aspectos teóricos y aplicaciones*. Siglo XXI. Madrid.

Baten, T. R.(1967). *El enfoque no directivo en el Trabajo Social de grupo y comunidad*. Euroamérica, Madrid.

Contreras,Y. (1979). *Trabajo Social de grupos*. Pax, México.

Crespo, R. (1998). " A la sombra de las Instituciones. Experiencias en una Asociación de Familiares". Trabajo Social y Salud. 30. Julio,1998. Pág. 231.

De Robertis, C. Y Pascal, H. (1994). *Intervención colectiva en Trabajo Social. La acción con grupos y comunidades*. El Ateneo, Buenos Aires.

De Vicente, I. (1995). "Grupo de conversación en geriatría". Trabajo Social v Salud. 20. Marzo, 1995. Pág. 291-302.

Domenech, Y. (1998). *Introducción al Trabajo Social con grupos*. Club Universitario, Alicante.

Dupont,R. (1977). "Servicios Social de Grupo y participación social", en *Anales de Trabajo Social con Grupos*. Eco, Buenos Aires.

Espalargas, A. (1994) " Nuestra experiencia personal en un grupo de padres". Integración, 16. Octubre, 1994. Pág. 66-67.

Garces Trullenque, E. et alt. (1997). " Grupos de aconsejamiento de padres de pacientes anoréxicos/as: una experiencia desde el Trabajo Social". Trabajo Social y Salud, 28. Diciembre, 1997. Pág. 129-139

García Fuster, E. (1997). " Grupos de apoyo y autoayuda, una fuente de recursos para la intervención social" en *El apoyo social en la intervención comunitaria*. Paidós. Barcelona.

García,R y Sebastián, P. (1995) " Experiencia grupal con familiares de drogodependientes en tratamiento". Cuadernos de Trabajo Social, 8. Madrid. 1995. Pág. 161-167.

Heap, M. (1986). *La pratica del Lavoro Sociale con i Gruppi. Un approccio sistematico*. Astrolabio, Roma.

Henche, I.(1998). "Grupos de dramatización en la escuela. Un trabajo didáctico y terapéutico". *Informaciones psiquiátricas*, 115. 1989. Pág. 89 96.

Kisnerman,N. (1985). *Grupo*. Humanitas, Buenos Aires.

Konopka, G. (1973). *Trabajo Social de grupo en la institución*. Euamérica. Madrid.

Konopka,G. (1969). *Trabajo Social de Grupo*. Euramérica, Madrid.

López Barberá,E. y Población Knappe,P. (2000). *Introducción al Role-Playing pedagógico*. Desclée de Brouwer, Bibao.

López, A. (1997). *Cómo dirigir grupos con eficacia: 26 estrategias básicas*. CCS. Madrid.

Morales,J.F. y Olza.M Comp. (1996). *Psicología Social y Trabajo Social*. McGraw Hill, Madrid.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	21914 - Teoria i Models del Treball Social de Grup
Grup	Grup 20, 2S
Guia docent	A
Idioma	Català

- Moreno, J.L. (1979). *Psicoterapia de grupo y psicodrama*. FCE, México.
- Navarro, S. (1997). "La caja de Pandora: una experiencia grupal con mujeres y su impacto comunitario" en Cuadernos de Trabajo Social nº11, Universidad Complutense de Madrid, Madrid.
- Olmsted, M. (1986). *El pequeño grupo*. Paidós, México.
- Privet, P. y Quélin-Souligoux, D. (2003). *El niño en Psicoterapia de Grupo*. Síntesis, Madrid.
- Ramírez, J. (1997). *Psicodrama, Teoría y Práctica*. Desclee de Brouwer, Bilbao.
- Roca, A y Recasens, M.A. (1994) " Experiencia sobre dinámica de grupos con padres y madres de niños de parvulario". Revista de Trabajo Social. 136. 1994. Pág. 70-73.
- Roca, R. y Villalba, J.R.(1989) " Los grupos de ayuda mutua en el campo de la salud ". Revista de Trabajo Social, 114. 1989. Pág. 45-51.
- Roca,F. (1997). " Los desconocidos grupos de ayuda mutua" en Cuadernos de Trabajo Social no11, Universidad Complutense de Madrid, Madrid. Pág. 251-263
- Rojas-Bermudes, J. (1997). *Teoría y técnicas psicodramáticas*. Paidós, Barcelona.
- Rosell,T. (1995). El grupo socioterapéutico. Revista de Trabajo Social y Salud no 21, Zaragoza.
- Rosell,T. (1997). "Trabajo Social de Grupo: grupos socioterapéuticos y grupos socioeducativos", en Cuadernos de Trabajo Social no11, Universidad Complutense de Madrid, Madrid.
- Ruiz, M. (1996). *Fundamentos de Trabajo Social de grupo*. Edil, Puerto Rico.
- Sanchez, C.(1996) " Grupo de apoyo para madres adolescentes". Trabajo Social y Salud, 23. Marzo 1996. Pág. 49-57
- Tevan, R. (1998). "Grupo de padres de una unidad de cuidados intensivos". Trabajo Social y Salud, 30. Julio 1998.
- Tous Ral, J. (1984). *Comportamiento social y dinámica de grupo*. PPU, Barcelona.
- Triseliotis, J. (1994). *El trabajo de grupo en la adopción y el acogimiento familiar*. Ministerio de Asuntos Sociales. Madrid.
- Tschorne, P.(1993). *Dinámica de grupo en Trabajo Social, atención primaria y salud comunitaria*. Amaru, Salamanca.
- Twelvetrees,A. (1988). "El trabajo con grupos en la comunidad " en *Treball de comunitat*. Portic. Barcelona. Pág. 53-107
- VV.AA. (1998). Atenció comunitària des de els Serveis Socials d _atenció primària. Criteris metodològics i organitzatius. Ajuntament de Palma. VV.AA.(2005). Trabajo Social con Grupos. Modelos de intervención.Narcea, madrid
- Yalom,I (2000). *Psicoterapia existencial y Terapia de Grupo*. Barcelona, Paidós.

Altres recursos

A Campus Extens es facilitarà l'adreça de les principals webs relacionades amb els grups i el Treball Social de Grup.

